

פרשת ויצא

נושא השבוע: שיתוף פעולה

נושא השבוע

יעקב, כזכור, ברח מעשו אחיו. הוא יצא לדרכו והגיע אל ארץ בני קדם - כנראה ארם נהריים, ועצר ליד באר בשדה, שם התאספו רועים עם עדריהם. על הבאר היתה מונחת אבן גדולה שנהגו להסיר אותה מעל פי הבאר בכוחות משותפים. אחרי השקאת הצאן היו מחזירים הרועים את האבן למקומה. את האבן הגדולה הניחו הרועים על פי הבאר כדי שלא יוכל כל עובר ושב לשאוב מן הבאר וכך ישתמשו רק הם במים להשקות את עדריהם. אולם יעקב בראותו את רחל גלל לבדו את האבן הכבדה מעל פי הבאר, אולי מכוחה של האהבה...

פסוקים מומלצים לקריאה: פרק כ"ט פסוקים א'-ל'.

מה בפרשה

- **חלום יעקב** – בדרכו נראו ליעקב מלאכי אלוהים עולים ויורדים בסולם וה' הבטיח לשמור עליו. יעקב הקים מצבה ונדר לעשר לה'.
- **יעקב בבית לבן** – יעקב ביקש את ידה של רחל מלבן אביה (אחי רבקה). לבן הסכים תמורת שבע שנות עבודה. כשהגיעה שעת הנישואין רימה את יעקב ונתן לו את לאה. יעקב עבד שבע שנים נוספות וקיבל את גם רחל.
- **לידתם של בני יעקב** – שמות הבנים מייצגים את המאבק בין האחיות.
- **יעקב יצא חזרה לביתו** – על ידי תחבולה הצליח יעקב להרבות את צאנו ולסכל את מזימות לבן לקפח את שכרו, וברח.
- לבסוף כרתו ביניהם ברית ידידות.

נושאים לשיחה

ניתן לשאול את התלמידים האם יש עניינים, בבית או בכיתה, בהם הם נוהגים לשתף פעולה כמו הרועים בפרשה. כאשר התלמידים מספרים ומדגימים ניתן לשאול ביחס לכל דוגמא איזה סוג של שיתוף פעולה הוא זה, למשל: **שילוב כוחות** להשגת כוח חזק יותר, כמו למשל בסחיבה משותפת של חפץ כבד, (כמו איסוף עצים למדורה), **שילוב בין כישורים שונים** כמו יצירה הדורשת גם ציור, גם כתיבה וגם חריזה, וכדומה. במקרה של **שילוב כישורים** אפשר לשאול את התלמידים באיזה מה תחום הם אוהבים לתרום? האם זה "כיף" לשתף פעולה ומדוע? ניתן לדבר על כך שבפעילות המשותפת יש תחושה של אחריות המתחלקת, וגם הנאה **משותפת** מהמוצר המוגמר. יתכן כי התלמידים יעלו גם חסרון הקיים בשיתוף פעולה הטמון בעובדה שלפעמים היינו רוצים שהמוצר המוגמר יהיה רק שלנו. דוגמא נוספת לשילוב היא העלאת הצגה, כאשר שילוב של מספר גדול של תלמידים יכול להפוך את ההצגה למגוונת ומעניינת יותר. איזה סוג של שיתוף פעולה הוא זה?

מ

מדרש זה מציג משל לכוח ולעוצמה הקיימים בציבור של אנשים. המדרש פותח ומציין את העוצמה הקיימת בחבילה של קנים מאוגדים שלא ניתן לשברה בבת אחת. כדי לוודא שהקוראים לא יחמיצו את המסר העיקרי מוסיף המדרש ומדגיש את שברירותו של הקנה הבודד ואת העובדה כי הוא יכול להישבר בנקל אפילו על ידי ילד.

ד

לכאורה יכול היה בעל המדרש לבחור בחפץ אחר למשל מתכת או אבן ולעסוק בהבדל הקיים בין כוחו של הבודד ובין כוחה של הקבוצה. אולם הבחירה בקנים אינה מקרית, במעבר מְקֵנָה בודד לחבילת קנים אין רק **תוספת** של כוח אלא לכאורה מתרחש מהפך **במהותו של החפץ**, משברירות לחסינות. היבט זה בא לידי ביטוי גם בנמשל: הקבוצה, הציבור, אינה רק תוספת של כוח והכפלת כוחו של הבודד, אלא הציבור הופך להיות בעל **מהות בפני עצמו**.

ש

במסורת היהודית ישנה משמעות מיוחדת **לכוחו של הציבור** – הקהילה. אחד הביטויים לכך הוא תפילה במניין הנחשבת בעלת מעלה יתרה על פני תפילה ביחידות, אחד ההסברים לכוחה של תפילה בציבור טמון באחדות ובשילוב הכוחות השונים הקיימים בכל אחד מהבודדים המרכיבים את הקהילה. לתפישה ולרעיון זה מתחבר גם עיקרון ה"ערבות הדדית", המהווה מרכיב מרכזי וחשוב במסורת היהודית; הרעיון המרכזי העומד בבסיס ה"ערבות ההדדית" הוא מחויבות הכלל לפרטים המרכיבים אותו. הכלל **מוכרח** לדאוג לפרטים "שלו" משום שכל אחד מהם הוא למעשה **נדבך נוסף בחומת הכוח שלו**. זהו יחס של הדדיות, לחברה יש **אינטרס** לשמור על כל אחד מהפרטים שלה, משום שהוא זה שמעניק לה את מהותה ואת כוחה.

פעילות נוספת

ניתן להזמין את התלמידים לביצוע משימות משותפות, למשל: קישוט הכיתה או תכנון מסיבה כיתתית. ניתן למנות "צופים" לפעילויות או שהמורה תשמש כ"צופה". לאחר הפעילויות ידווחו ה"צופים" על רשמיהם ועל מידת שיתוף הפעולה של המשתתפים, וכן יוזמנו התלמידים עצמם לספר האם **שיתפו פעולה** ומה הייתה תחושתם לגבי כך, אם הזדמן להם פעם לעשות את אותה הפעולה לבד – מה היתה תחושתם אז.